

VETERİNER İLAÇLARI SEMPOZYUMUNUN ARDINDAN

Prof. Dr. Yusuf ŞANLI

Türk Toksikoloji Derneği ve VISAD'ın işbirliği ile düzenlenen "Türkiye'de veteriner ilaçları üretimi, pazarlanması, güvenli kullanım ve kalıntı sorunları sempozyumu" 13-14 Ekim 1994 tarihlerinde Ankara'da TOBB toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir. Sempozyum kapsamında üretim, pazarlama, güvenli ilaç kullanım, kalıntı sorunları ve yasal mevzuat konularında 17 ayrı bildiri sunulmuştur. Ayrıca Üniversiteler, Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Kürüsü, Türk Eczacılar Birliği Merkez Heyeti, Türk Yem Sanayicileri Birliği, VISAD ve Veteriner İlaç Pazarlayıcıları Temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan panelde hayvancılık sektörü, ilaç ve yem sanayi kesimlerine ilişkin güncel sorunlar ele alınarak geniş ölçüde tartışılmıştır.

Ölçük genis üretim ve tüketim kesimlerini temsil eden konulan kapsayan ve farklı sektörlerle ilişkin güncel sorunların iddelenmesine olanak veren sempozyuma Üniversiteler, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Kooperatifleri Bakanlığı, TÜBİTAK, İlgili Meslek Örgütleri, İlaç ve Yem Sanayi dalları ile çeşitli hayvancılık kuruluşlarından geniş ölçüde katılım olmuştur. Sempozyum kapsamında sunulan bütün bildiriler ve panel içeriği sürekli halde ilgiyle izlenmiş ve yoğun bir biçimde tartışılmıştır. Böylece veteriner ilaçları ve yetiştiricilik ürünlerine ilişkin olarak ortaya çıkan başlıca bilimsel gerçekler ve görüşler ile çeşitli sektörleri ilgilendiren güncel sorunlar ve fazla alınması gerekliliği önlemler şu şekilde özetlenebilir.

Son yıllarda bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de hayvansal üretimde geleneksel modeller terkedilmiş, geniş ölçüde yoğun yetiştiricilik şekli veya endüstriyel hayvancılık seçenekleri benimsenmiştir. Bu durumun kaçınılmaz bir sonucu olarak veteriner hekimliği uygulamaları ve hayvancılık dallarında çok yönelik ilaç kullanımı oldukça yaygınlaşmıştır. Artık ilaçsız hiç bir sağlık seçenekleri, üretim modeli, sağlık, dengeli ve verimli hayvancılık şekli düşünülememektedir. Bu nedenle de tıpkı insan hekimliği yönünden olduğu gibi bu çeşitli ilaçlar da hayvancılığın başlıca güvencesi konumuna gelmiştir.

Ülkemizde veteriner ilaç sanayinin üretim boyutları mevcut ilaç gereksinimizin en az % 95'ini karşılayabilecek düzeye eriştiği ve hatta bazı sektörlerde dış satma geçtiğini memnuniyetle gözlemektedir. Yalnız bütün bireylere kargan aynı sanayinin daha çok bir farmasötik ürün hazırlama teknolojisi niteliğinde olduğu, ama ülkemize özgü geleneksel bir etken hammadde ve yardımcı ürünlerde özgü üretim teknolojisinin bulunmadığı hususu dikkati çekmektedir.

Veteriner ilaçları ve yetiştiricilik ürünlerini de bilim ve teknoloji yönünden yoğun sanayi ürünlerini niteliğindedir. Dolayısıyle böyle ürünlerin üretiminden dağıtımına ve tüketimine degen geçen bütün aşamalarda öwenli boyutlarda ekonomik kaynak kullanımını, sürekli olarak devlet desteği ve gözetimi, ileri düzeyde bilgi ve beceri birikimi ile çağdaş teknolojilerin transferini gerektirir. Belirtilen aşamalarda baş gösteren eksiklik ve yetersizlik durumları ülkesel ölçekte ekonomik kaynaklar, gıda güvenliği, halk ve çevre sağlığını yakından ilgilendiren çok yönelik sorunlara yol açabilir. Nitelikle belirtilen yönlerden ülkemizde de ciddi güncel sorunların bulunduğu gerçekliği bütün ağırlığıyla ortaya çıkmıştır.

Türkiye'de veteriner ilaçları ve yetiştiricilik ürünlerinin rühsatlandırılması, kalite ve piyasa kontroluna yönelik ciddi boyutlarda yasal mevzuat açısından ve yetki karışıklığının bulunduğu anlaşılmıştır. Bu durumun kaçınılmaz bir sonucu olarak rühsatlandırma işlemleri oldukça uzatılmışken, buna temel oluşturan çok yönlü kontrol hizmetleri de son deyince basitleştirilmiştir. Dolayısıyle böyle ürünlerin seçimi, eşdeğerliliği, etkinliği, çok yönlü toksisite, güvenlik, kalite ve piyasa kontroluna yönelik kamu hizmetleri yok denemecek ölçüde azalmıştır. Bu nedenle de yurt içinde üretilen ve dış alımla sağlanan ilaç ve etken ham madde çeşitlerinin gerçek kalitesi bilinmediği gibi, bozuk, kalitesiz, hayvan ve insan sağlığı ile doğal çevreye aykırı ürünlerin üretilme riski de ölçüde artmışır. Belirtilen gerçekler ve çağdaş gelişmeler göz önünde bulundurularak veteriner ilaçları ve yetiştiricilik ürünlerinin rühsatlandırılmasının, tescili, üretimi, kalite ve piyasa kontrollü tüketimi ve güvenli kullanımını düzenleyen yasal mevzuatın hızla geliştirilerek buna temel oluşturan alt yapı hazırlıkları ve örgütlenmenin en kısa sürede tamamlanması kaçınılmaz zorunluluk haline gelmiştir.

Ülkemizde veteriner ilaçlarının pazarlanması çok amaçlı tüketimi ve güvenli kullanımına ilişkin yaygın nitelikli ciddi sorunların bulunduğu husus ortak bir görüş olarak benimsenmiştir. Belli bilimsel ve yasal ilkeleri çerçevesinde ancak yetkililer ilaç depoları, eczacılar ve veteriner hekimlerden sağlanarak sağlık, teknolojik ve yetiştiricilik gerekliliklerine göre gerektiği zaman ve yeterince kullanılması gereken böyle ilaçların genellikle istenildiği kadar sağlanarak çok yönlü sakincalara neden olabilecek şekilde kullanıldığı anlaşılmıştır. Bu yönde karşılaşılan sorunların yaygınlaşmasına ve daha da artışmasına yol açan başlıca sakincalı durumlar ve uygulamalar aşağıda sıralanan maddeler halinde özetlenebilir.

Devamı 7. sayfada

A N A B İ L İ M D A L L A R I N I N T A N I T I M I

2 - A.Ü. Eczacılık Fakültesi Farmasötik Toksikoloji Anabilim Dalı

Akademik Kadro:

Prof. Dr. Nevin Vural, Prof. Dr. Asuman Karakaya, Prof. Dr. Mümtaz İşcan,
 Prof. Dr. Güllün Gürbendik, Aras Gör. Dr. Benay Can Eke,
 Aras Gör. Dr. Tolay Çoban, Uzm. Ecz. Sinan Süzen,
 Uzm. Ecz. Yalçın Duydu, Uzm. Kim. Nuray Tümtürk, Uzm. Ecz. Beran Yücesoy

Yayın Listesi:

- Vural, N., Saygı, S.: Organik Baz Yaptırımları Stimulanlarının (doping maddelerinin) idaride ITK ve GIK ile Nitel ve Nicel Analizleri. Ankara Ecz. Fak. Mec., 13, 65-77 (1983).
- Vural, N., Gürbendik, G.: Ankara'da Hava ve İnsanlarda Kan Kurgun Seviyesinin Araştırılması. Doğa Seri C 7, (2), 191-200 (1983).
- Vural, N., Burgaz, S.: Türkiye'de Kullanılan Dipsitid Grubu Herbisitlerin Anabilim Toksikoloji Açısından İncelenmesi. Ankara Ecz. Fak. Mec., 13, 170-181 (1983).
- Vural, N.: Alkol ve Yeni Trafiğin Yasası. Ank. Ecz. Od. Bul. 5, (6), 14-19 (1983).
- Karakaya, A.E., Karakaya A.: Karisimden etkinlik kışa süreli testler ile saptanması ve Ames test. Fabat Farmasötik Bilimler Dergisi, 6: 8-19, (1983).
- İşcan M., Karakaya A.: Manta Zehirlenmeleri Ankara Ecz Odası Bülteni, 5 (1), 51-57, (1983).
- İşcan M.: Sigara İçiminin ilaç metabolizmasına etkisi AEOS (Ankara Ecz Odası Bülteni), 5 (4), 49-59, (1983).
- Vural, N., Burgaz, S.: A Gas Chromatographic Method for Determination of 2,4-D Residues in Urine After Occupational Exposure. Bull. Environ. Contam. Toxicol. 33, 518-524 (1984).
- Vural, N., Saygı, S.: The Effect of Alcohol on Traffic Accidents and Traffic Offense in Turkey. Journal of Traffic Medicine 12, (4), 49-65, (1984).
- Vural, N., Sardas, S.: Biological Activities of Broad Bean (*Vicia Faba L.*) Extracts Cultivated in South Anatolia in Favism Sensitive Subjects. Toxicology 31, 175-179, (1984).
- Vural, N., Kumbur, H.: Ankara Çayının Metal ve Fosfor Kirliliği Kaynakları. FABAD, 9, 35-46 (1984).
- Vural, N., Burgaz, S.: Türkiye'de Kullanılan Klorlu Fenoksiasetik asit Grubu Herbisitlerin idaride Tayini İçin Bir Yöntem. Doğa Seri C, 8 (3), 406-412 (1984).
- Vural, N., Gürbendik, G.: Ankara'da Yaşayan Çocuklarda Kurgun Absorbsiyonunun Çevre Kirliliği ile İlgisinin Araştırılması. Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu Ulusal Çevre Simpozyumu, Adana, Tebliğ Özeti S: 109-117, 12-15 Kasım (1984).
- Sardas, S., Vural, N.: Effects of Vicine and Convicine on Human Erythrocytes Deficient in Glucose 6 Phosphate Dehydrogenase. FABIS (Fava Bean Information Service) Newsletter, 8, 15-16 (1984).
- Karakaya, A.: Besin katı maddelerinin toksikoloji yönünden değerlendirilmesi. Ankara Eczacı Odası Bülteni, 6: 46-54 (1984).
- Karakaya, A.: Kollinesteraz inhibitörlerin insektisitlerin idaride saptanmaları için bir yöntem. Doğa Bilim Dergisi, C, 8: 54-61 (1984).
- İşcan M., Anne E., Vural N., İşcan M. Y.: In vivo effects of 3MC, PB, pyrethrum and 2, 4-5-T isooxyesters on liver, lung and kidney microsomal mixed-function oxidase system of guinea-pig: a comparative study. Comp. Biochem. Physiol. 77C, 177-190, (1984).
- İşcan M.: A comparative study of the effects of cadmium and nickel on liver microsomal drug metabolizing enzymes of guinea-pig in vitro. Comp. Biochem. Physiol. 79C, 429-433, (1984).
- İşcan M.: Bazi iki degerli katalyozlu kovalenlerin kobay akciğer ve böbrek mikrozomal NADPH-siklokom c redüksiz enzim aktivitelerine in vitro etkileri. Pharmacol. JTPA, 24, 51 (1), 34-39, (1984).
- Karakaya, A., Vural, N.: Acute Poisoning Admissions in One of the Hospitals in Ankara. Human Toxicol. 4, 323-326 (1985).
- İşcan M.: Magnezyumun kobay akciğerde mikrozomal ilaç metabolize eden enzim sistemine in vitro etkisi. FABAD Farm. Bil. Derg., 10, 128-139, (1985).
- İşcan M.: Comparison of in vitro effects of cadmium and nickel on the components of liver microsomal drug metabolizing enzymes of the guinea-pig. Comp. Biochem. Physiol. 81C, 155-158, (1985).
- Büyükbengöl E., İşcan M., Kaynar N.: Hastane Eczacılığı (Türkçe çeviri, Yazar: W. E. Hassan). Ankara, 358, s. (1985).
- Vural, N., Can Eke, B.: Sigara dumandan nikotinden oluşan kanserojen maddeler, eczacılık yenilikler. A.U. Ecz. Fak. Yay. No: 60, 163-169 (1985).
- Vural, N., Süzen, S.: Bazi ilaçlar ve Çevre Kirliliklerinin Teratogenik Etkileri, Eczacılık Yenilikler, A.U. Ecz. Fak. Yay. No: 60, 168-172 (1986).
- Vural, N., Gürbendik, G.: Ankara'da Yaşayan Çocuklarda Kurgun Absorbsiyonun Çevre Kirliliği ile İlgisinin Araştırılması TÜBITAK Ulusal Çevre Simpozyumu Tebliğ Metinleri, 12-15 Kasım 1984, Adana 109-117 (1986).
- Gürbendik, G.: Alış Kurgun Bileşiklerinin Çevre Toksikoloji Açısından Öncemi, Eczacılık Yenilikler, A.U. Ecz. Fak. Yay. No: 60, 173-178 (1986).
- Karakaya, A.: Organik Iostitorlu bileşiklerin geçici nörotoksik etkileri. Eczacılık Yenilikler, Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Yayınları No: 60, 179-182 (1986).
- Tuncel N., Karakaya A., Ozansoy, G.: Determination of the effect of high thiocyanate concentrations on urinary methylmalonic acid in male smokers. Journal of Faculty of Pharmacy of Gazi University, 3: 143-148 (1986).
- Vural, N., Gürbendik, G.: Blood Lead and Cadmium Levels of the Population Living in Ankara. Veterinary and Human Toxicology, 29 (Supplement 2), 127 (1987).
- Karakaya, A., Vural, N.: Gida ambalajı olarak kullanılan PVC plastik malzemelerde İlaçların gaz sıvı kromatografisi - ECD yöntemi ile tayini. Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi, 17: 24-32 (1987).
- Tuncel, N., Karakaya, A., Ozansoy, G.: Effect of high cyanide intake on vitamin B12 metabolism in male smokers. Veterinary and Human Toxicology, 29: 129-130 (1987).
- Karakaya, A., Tuncel, N., Altuna, G., Koçer, Z., Erbay, G.: Influence of cigarette smoking on thyroid hormone levels. Human Toxicology, 6: 507-509 (1987).
- Erbas, D., Gürbendik, G., Göndül, B.: Submandibular Bez Ekstremlerinin Serum Çinko Düzeylerine Etkisi, Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi, 17 (1), 11-17 (1987).
- Yançoglu, L., Gürbendik, G., Erbas, D., Göndül, B.: SMGE İnjeksiyonu ve Silaalođenekomu Yapılmış Farelerde Kan Glukozu, Serum Çinko ve Glikoz Seviyeleri. İstanbul Tıp Fakültesi 9. Kunultay, İstanbul, Bildiriler: S: 111-119, 22-25 Eylül (1987).
- Erbas, D., Göndül, B., Gürbendik, G., Kolesterol Diyetli Farelerde Submandibular Bez Ekstremlerinin Serum Çinko Düzeyine Etkileri, Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi, 17 (1), 18-23 (1987).
- İşcan, M., Doğru, B., Koçer, Z., Nebioğlu S.: Effects of ascorbic acid supplementation on liver, lung and kidney microsomal drug metabolizing enzymes of the guinea-pig. Comp. Biochem. Physiol. 87B, 575-580, (1987).
- İşcan, M.: Kobay akciğerler 10.000 g supernatant ve Ca agregasyonu ile elde edilmiş mikrozomlarında ilaç metabolize eden enzimlerin aktiviteleri üzerinde çalışmalar. Byükükme Derg., XII (1), 1-18, (1987).
- Karakaya A., İşcan M.: In vivo effects of cadmium on hepatic and extrahepatic microsomal drug metabolizing enzymes of guinea-pig. Veterinary Human Toxic. 29, Suppl. 2, 133, (1987).
- Vural, N., Karakaya, A., Can Eke, B.: Sigara İçiminin Göstergesi Olarak İdrar Nikotin ve Tirosiyosan Tavini. Doğa, 12 (1), 91-95, (1988).
- Vural, N., Gürbendik, G.: Blood Lead Level Distribution by Age. Group in Inhabitants of Ankara. Biological Trace Element Research, 18, 85-93 (1988).
- Göndül, B., Gürbendik, G., Erbas, D., Yançoglu, L., Dener ve Farelerde Epidermal Büyüme Faktöründen Serum Çinko Düzeylerine Etkisi, Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi, 18 (1), 1-7, (1988).
- Pasanen M., Taskinen, T., İşcan, M., Solaniemi, E., Kairalauma, M., Pelkonen, O.: Inhibition of human hepatic and placental xenobiotic monooxygenases by imidazole antimycotics. Biochem. Pharmacol. 37, 3861-3866, (1988).
- İşcan M., Karakaya, A.: Cadmium sensitivity differences between liver microsomal drug metabolizing enzyme systems of guinea-pig and rat. Comp. Biomed. Physiol. 90C, 101-105, (1988).
- Karakaya, A., İşcan, M.: Effects of cadmium on pulmonary and renal microsomal drug metabolizing enzymes of the guinea-pig. Comp. Biomed. Physiol. 90C, 241-244, (1988).
- Sardas, S., Sardas O.S., Karakaya, A., Karakaya A.E., Uğur, N.: The effect of smoking on serum lactate dehydrogenase levels and its isoenzymes after an ingestion of paracetamol. Human Toxicology, 7: 231-232 (1988).
- Vural, N., Saygı, S.: İnsanlarda Elektron Alımının İdrar pH'sına Bağlı Olarak Değişimi. Pharmacia, 28, 60 (1), 5-9 (1989).
- Vural, N., Süzen, S.: İdrar Testosteron ve Epitestosteronun İnce Tabaka Kromatografisi ve Gaz Sıvı Kromatografisi ile Tayini, Ankara Ecz. Fak. Derg., 19 (1-2), 59-70 (1989).
- Vural, N., Süzen, S.: Sporda Doping ve Kontrolü, FASAD, Farm. Bil. Der., 14 (4), 244-254 (1989).
- Kumbur, H., Vural, N.: Berdan Çayının Metal ve Deterjan Kirliliğinin Araştırılması. Gazi Univ. Müh. Müm. Fak. Der. 4: (1-2), 25-41 (1989).
- Soylermezoglu, T., Göndül, B., Gürbendik, G., Çehiz, N.: Kalp Hastalannı Sıgarı Kullanımının Total Kan Kolesterolu HDL-Kolesterol ve Serum Çinko Düzeylerine Etkisi, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 16 (3-4), 8-14 (1989).
- Altıhan, F., Can, S., Soylermezoglu, T., Gürbendik, G.: Pediatrik Malign Hastalıklarında Çinko ve Bakır Düzeyleri, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 16 (2), 208-214 (1989).
- Karakaya, A., Taylan, A.: Application of flame cilom trapping and column pre-concentration techniques to the measurement of cadmium in urine. In Biological monitoring of Exposure and the Response at the Subcellular Level to Toxic Substances, Archives of Toxicology, Suppl., 13: 124-127 (1989).
- Karakaya, A., Taylor, A.: On-line pre-concentration for the measurement of cadmium in urine by flame atomic absorption spectrometry. Journal of Analytical Atomic Spectrometry, 4: 261-263 (1989).
- Karakaya, A., Taylor, A.: Increased sensitivity for the measurement of cadmium in urine. Türegil, G.T., Donma, O., Kaynn L (Eds.), Trace 89, Proceeding of the Third International Congress on Trace Elements in Health and Disease at Adana (Turkey) March 31-April 8, 363-368 (1989).
- Bielogliec, N., İşcan M., Raunio H., Pelkonen, O., Vähalangas, K.: Benzo (a) pyrene-DNA-adducts and monooxygenase activities in mice treated with benzo (a) pyrene, cigarette smoke or cigarette smoke condensate. Chem-Biol. Interact. 70, 51-61, (1989).
- İşcan M., Coban, T.: Nickel effect on hepatic cytochrome P-450 dependent monooxygenases in mice. In Cytochrome P-450: Biochemistry and Biophysics (Ed. Schuster I.), pp. 787-789, Taylor and Francis, London, (1989).
- İşcan M. Y., Büyükbengöl, E., İşcan, M., Şahin, F., Satıcı, C.: Effects of 2-arylbimidazoles on rat hepatic microsomal monooxygenase system. Comp. Biochem. Physiol. 92C, 109-115, (1989).
- Vural, N., Yücesoy, C., Gürbendik, G.: Investigation of Trace Metal Accumulation Along Roadside Soil Using Aqua Regia As Extraction Media, J. Fac. Pharm. Ankara, 20 (1-2), 25-32 (1990).
- Vural, N., Kumbur, H., Gürbendik, G.: Blood Lead Levels of Occupationally and

KONFERANSLAR

● 21-24 Ağustos 1994 tarihinde İsviçre'nin Basel kentinde düzenlenen EUROTOX'94 toplantısında üç gün boyunca sempozyum ve workshoplarda toplam 87 adet sözlü tebliğ vardı. Toksikolojik araştırmalarda genetik olarak değiştirilmiş hücre ve hayvanların kullanımı, nongenotoksik bileşiklerin toksikolojik risk belirlenmesinde NOEL'in yerine oldukça yeni bir yaklaşım "Benchmark doz" kavramının tartışıldığı toplantılar oldukça ilginçti. Bunun yanısıra genelde eczacılık açısından oldukça yararlı olan bir workshop'da OTC ilaçların güvenliğinin değerlendirilmesinde uyulacak esasların örneklerle değerlendirildi. Türkiye'den toplam üç araştırmacı bu kongreye poster tebliği ile katıldı.

"Toksikokinetik", "Teratoloji ve Üreme Toksikolojisi", "Toksisite Mekanizmaları", "Risk Belirlenmesi ve Biyolojik Belirleyiciler", "Gıda, Hava, Su ve Toprak Kirleticileri", "Çözücü ve Diğer Hidrokarbonlar", "Genel Toksikolojisi", "İmmünotoksikoloji", "Organ Spesifik Toksisite", "Karsinojenesite", "Genotoksisite", "İlaçlar", "Metaller", ve "Ekotoksikoloji" konularında toplam 95 poster tebliği sunuldu.

Poster tebliğ özetleri "Toxicology Letters" Supplement 1/74, August 1994'de basıldı.

● European ISSX Workshop 1994 - Toxicology of Industrial Compounds 12-15 Haziran 1994

European ISSX (International Society for the Study of Xenobiotics) Workshop 1994 - Toxicology of Industrial Compounds isimli kongre 12-15 Haziran 1994 tarihleri arasında Schluchsee-Almanya'da yapıldı.

Yaklaşık 120 katılımcıyla gerçekleşen ve 33 poster ve 34 oral olmak üzere 67 adet tebliğin yer aldığı kongrede birinci gün "Bioavailability and Metabolic Aspects of Industrial Chemicals" toplantısı ile başlayan kurs daha sonra birbirine paralel yürütülen iki toplantı ile devam etti: "Reactive Industrial Chemicals" ve "Pulmonary Toxicology of Industrial Chemicals". Aynı günün akşamı oral ve poster şeklinde sunulan tebliğlerin tartışması yapıldı.

"Biomarkers and Risk Assessment of Industrial Chemicals" toplantısı ile başlayan ikinci gün, daha sonra "Mechanisms of Toxicity of Industrial Chemicals" ve "Toxicity of Selected Classes of Industrial Chemicals" toplantıları ile devam etti. Son gün ise "Controversial Mechanistic adlı Regulatory Issues in the Safety Assessment of Industrial Chemicals" başlıklı panel ve panel tartışması yapılarak kurs sona erdi.

SEMINERLER

Şubat - Mart - Nisan - Mayıs - Haziran

17 Şubat 1995	Mantar Zehirlenmeleri ve Tedavisi (Dr. Nurhan ÖZCAN)	Hıfzıssıhha Zehir Araştırma Merkezi
17 Mart 1995	Pestisid Artıklarının Doğal Ortamda Degredasyonları (Doç. Dr. Ali BİLGİLİ)	A.Ü. Vet. Fak. Farm. ve Toksikoloji Ab. Dalı
21 Nisan 1995	Organik Çözüçüler ve Nörotoksisite (Doç. Dr. Sema BURGAZ)	G.Ü. Eczacılık Fak. F. Toksikoloji Ab. Dalı
26 Mayıs 1995	Hem Oksijenaz ve Nitrik Oksit Sentetazın Kortikosteronla Regülasyonu (Dr. Benay Can EKE)	A. Ü. Ecz. Fak. F. Toksikoloji Anabilim Dalı
16 Haziran 1995	Kalsiyum ve Hücre Hasarı (Uzm. Ecz. Belma GİRAY)	H.Ü. Ecz. Fak. F. Toksikoloji Anabilim Dalı

Not: Seminerler Saat: 15.00'de başlamaktadır.

ANABİLİM DALLARININ TANITIMI

2 - A.Ü. Eczacılık Fakültesi Farmasötik Toksikoloji Anabilim Dalı

Bastarafı 2. Sayfada

- Nonoccupationally Exposed Population in Mersin, *J. Health. Sci.*, 2, 71-77 (1990).
61. Vural, N., Simsek, I., Saygi, S., Atakurt, Y.: Plastik Mutfak Eşyalarının Kullanımının Halk Sağlığı Aşısından Değerlendirilmesi, *Ankara Ecz. Fak. Derg.*, 20, 1-2 (1990).
 62. Vural, N., Duydu, Y.: Deterjan Aktif Maddelerinin Çevre Toksikolojisi Aşısından Değerlendirilmesi, *Pharmacia, JTPA*, 30 (1), 26-34 (1990).
 63. Erbaş, D., Gonul, B., Gövendik, G.: Submaksiller Bez Eksüresi İçindeki Epidermal Büyüme Faktörünün Kan Kolesterol, Lipid, HDL-Kolesterol, Serum Cinko ve Doku Kolesterol Düzeylerine Etkileri, *Doğa Bilim Dergisi*, 14 (1), 43-50 (1990).
 64. Altıhan, F., Soylemezoglu, T., Göktepe, A., Gövendik, G., Sabri, O.: Zinc and Copper in Congestive Heart Failure, *Turkish J. Pediatr.*, 32 (1), 33-39 (1990).
 65. İscan, M., Reuhl, K., Weiss, B., Maines, M. D.: Regional and subcellular distribution of cytochrome P-450 dependent drug metabolism in monkey brain: the olfactory bulb and mitochondrial fraction have high levels of activity, *Biochem. Biophys. Res. Commun.*, 169, 858-863, (1990).
 66. İscan, M., Maines, M. D.: Effect of cis-platinum and human chorionic gonadotropin on testis and prostate monooxygenase and heme metabolism. In *Drug Metabolizing Enzymes; Genetics, Regulation and Toxicology* (Ed. Sundberg M. I., Gustafsson J. A., Örenius S.), pp. 167, Stockholm, (1990).
 67. İscan, M., Maines, M. D.: Differential regulation of heme and drug metabolism in rat testis and prostate. Response to cis-platinum and human chronic gonadotropin, *J. Pharmac. exp. Ther.*, 253, 73-79, (1990).
 68. Maines, M. D., Stuss, P. M., İscan, M.: Cis-platinum-mediated decrease in serum testosterone in association with depression of luteinizing hormone receptors and cytochrome P-450ccc in rat testis, *Endocrinology*, 126, 2398-2406, (1990).
 69. Arvela, P., İscan, M., Pasanen, M., Reinila, M., Suuranta, E.: Studies on the effect of tellurium on hepatic microsomal xenobiotic monooxygenase in rat, *Biyokimya Derg.*, XIV, 1-7, (1990).
 70. Çoban, T., İscan, M.: Influence of nickel on hepatic monooxygenases, lipid peroxidation, glutathione and glutathione S-transferase of mice in vitro, *Pharmacia-JTPA* 30 (1), 5-12, (1990).
 71. Çoban, T., İscan, M. Y., İscan, M.: Combined effect of cadmium and nickel on hepatic monooxygenases in rat, in *Drug Metabolizing Enzymes; Genetics, Regulation and Toxicology* (Ed. Sundberg M. I., Gustafsson J. A., Örenius S.), pp. 220, Stockholm, (1990).
 72. Vural, N., Eke Can, B.: Determination of Nicotine and its Metabolite Cotinine in Urine by Gas Chromatography, *Turkish Journal of Medicinal Biological Research*, 2 (2), 109-117 (1991).
 73. Gövendik, G., Vural, N., Kumur, H.: The Comparison of Blood Lead Levels of the Population Living in Mersin (İzel) and Ankara, Proceedings of the Third International Congress on Trace Elements in Health and Disease at Adana (Turkey) March 31 - April 8, 1989, "Trace 89", 523-527 (1991).
 74. Saygi, S., Deniz, G., Küstel, O., Vural, N.: Chronic Effects of Cadmium Kidney, Liver, Testis and Fertility of Male Rats, *Biological Trace Element Research*, 31, 209-214 (1991).
 75. Altıhan, F., Soylemezoglu, T., Devrecoğlu, C., Gövendik, G., Sabri, O.: Serum Zinc and Copper in Chronic Renal Failure, *Trace 89*, Proceedings of the Third International Congress on Trace Elements in Health and Disease, 517-523 (1991).
 76. Karakaya, A., Süzen, S., Sarçak, S., Karakaya, A.E., Vural, N.: Analysis of the Serum P'-Karoaxanase Arylesterase Polymorphism in a Turkish Population, *Pharmacogenetics*, 1, 58-61 (1991).
 77. İscan, M.: Akut zehirlenmelerde ilk yardım ve tedavi, *Meslek İçi Eğitim Programı'nda Ankara Eczacı Odası*, 2. Kitap, s. 99-107, Ankara, (1991).
 78. Gövendik, G., Gonul, B., Soylemezoglu, T.: Total Blood Cholesterol, HDL-Cholesterol and Serum Zinc Levels in Cardiovascular Disease, *J. Fac. Pharm. Ankara University* 21 (1-2), 12-18 (1991-1992).
 79. Karakaya, A., Tunçel, N., Yücesoy, B., Akin, M., Cuhruk, H., Sarçak, O. S., Beksaç, M.: The effects of volatile anaesthetic agents on human immune system via occupational exposure, *Immunopharmacology and Immunotoxicology*, 14, 251-259 (1992).
 80. Karakaya, A., Süzen, S., Yücesoy, B.: A biological monitoring method for cadmium, *Journal of Analytical Toxicology*, 16, 403 (1992).
 81. Karakaya, A., Yücesoy, B.: Kadımyumun immunmodulator etkileri, *FABAD Farmasötik Bilimler Dergisi*, 17, 267-276 (1992).
 82. Karakaya, A.: Health effects of occupational exposure to cadmium, *Journal of Faculty of Pharmacy of Gazi University*, 9, 125-134 (1992).
 83. Salomaa, P., İscan, M., Pasanen, M., Arvela, P., Pelkonen, O., Raunio, H.: Cerium-induced strain-dependent increase in Cyp 2a-4/5 (cytochrome P450 2a-4/5) expression in the liver and kidneys of inbred mice, *Biochem. Pharmacol.*, 44, 1269-1274, (1992).
 84. İscan, M., Coban, T., Eke, B. C.: Responses of hepatic xenobiotic metabolizing enzymes of mouse, rat and guinea-pig to nickel, *Pharmacol. Toxicol.*, 71, 434-442, (1992).
 85. İscan, M., Coban, T., Eke, B. C.: Combined effect of cadmium and nickel on rat hepatic monooxygenases: possible stimulation of certain cytochrome P-450 isozymes, *Toxicol. Lett.* 62, 191-199, (1992).
 86. Vural, N., Küçük, S.: Sik zehirlenme nedeni olan ilaçların terapötik ve toksik kan düzeylerinin araştırılması, *Türk Hijyen ve Deneyel Biyoloji*, 50 (2) 103-114 (1993).
 87. Gonul, B., Soylemezoglu, T., Yanıçoğlu, L., Gövendik, G.: Effects of Epidermal Growth Factor on Serum Zinc and Plasma Prostaglandin E2 levels of Mice with Pressure Sores, *Prostaglandins*, 45, 1653-157 (1993).
 88. Gövendik, G., Tümtürk, N.: Serum Selenium Levels in Cardiovascular Diseases, *J. Fac. Pharm. Ankara* 22, 30-38, (1993).

89. İscan, M., Coban, T., Eke, B. C., İscan, M.: The responses of hepatic monooxygenases of guinea-pig to combination of cadmium and nickel, *Biol. Trace Elem. Res.* 38, 129-137 (1993).
90. İscan, M., Eke, B. C., Coban, T.: Combined effects of cadmium and nickel on hepatic glutathione S-transferases in rats, *Comp. Biochem. Physiol.* 104C, 453-456, (1993).
91. Karakaya, A., Süzen, S., Vural, N., Oflaz, G.: Evaluation of the biological threshold value of urinary cadmium concentration in a group of workers, *Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology*, 51: 483-489 (1993).
92. Gövendik, G., Tarkamanı, N.S.: The Relationship Between Blood Lead Levels and Blood Pressure of Adults Living in Ankara, *J. Fac. Pharm., Gazi* 11 (1), 25-32, (1994).
93. İscan, M., Rostami, H., İscan, M., Güray, T., Rautio, A., Peikonen, O.: Co-umarin 7-hydroxylation (CYP2A6) polymorphism in a Turkish population, in *Cytochrome P450: 6th International Conference* (Ed. Lehrer M.C.), pp. 745-747, John Libby, Eurotext, Paris, (1994).
94. Duydu, Y.: Organik katkı bileşiklerinin yarattıkları önemli çevre sorunları, *A.U.Ecz. Fak. Derg.* 22: (1-2), 51-60 (1994).
95. Karakaya, A., Yücesoy, B., Sarçak, O. S.: An immunological study on workers occupationally exposed to cadmium, *Human and experimental Toxicology*, 13: 73-75 (1994).
96. Weber, C. M., Eke, B. C., Maines, M. D.: Corticosterone regulates heme oxygenase-2 and No synthase transcription and protein expression in rat brain, *Journal of Neurochemistry*, 63 (3): 953-962, (1994).
97. İscan, M., Coban, T., Eke, B. C.: Differential combined effect of cadmium and nickel on hepatic and renal glutathione S-transferases of the guinea-pig, *Environ. Health Perspec. 102 (Suppl 9)*, 69-72, (1994).
98. İscan, M., Rostami, H., İscan, M., Güray, T., Peikonen O., Rautio, A.: Individual variability of coumarin 7-hydroxylation in a Turkish population, *Eur. J. Clin. Pharmacol.* 47, 315-318, (1994).
99. Maines, M. D., Eke, B. C., Weber C. M., Ewing J. F.: Corticosterone has a permissive effect on expression of heme-oxygenase-1 in CA1-CA3 neurons of hippocampus in thermal-stress rats, *In press (Journal of Neurochemistry)*.
100. Vural, N., Kahraman, R.: Karbonmonoksit Zehirlenmelerinde Karboksihemoglobin ve metahemoglobin tayini, *A.U. Ecz. Fak. Derg. Baskıda* (1994).
101. İscan, M., Coban, T., Eke, B. C., İscan, M.: Differential responses of hepatic monooxygenases and glutathione S-transferases of mice to combination of cadmium and nickel, *Comparative Biochemistry and Physiology. Comparative Pharmacology, Toxicology and Endocrinology*, Baskıda.

1983 - 1994 yılları arasında bitirilmiş olası tezler

Yüksek Lisans:

1. Bülent Ergün (Danışman: Nevin Vural): Modifiye Bogen ve Gaz-Sivri Kromatografi Yöntemi ile Kanda Etlik Atil Tayininin Analitik Toksikoloji Aşısından Araştırması.
2. Benay Can Eke (Danışman: Nevin Vural): Sigara içenlerde idrarda nikolin ve metabolit-GSK ve ITK ile tayini.
3. Sinan Süzen (Danışman: Nevin Vural): Anabolik Steroid Yapesindaki İlaçların İdrardan izolasyonu.
4. Yalçın Duydu (Danışman: Nevin Vural): Deterjan aktif maddelerin biyolojik parçalanabilirlik ve akut loksisitelerinin tayinleri.
5. Serpil Karayaka (Danışman: Nevin Vural): Benzodiazepinlerin Adlı Toksikolojik Yonden Postmortem Materyale Kalıtılıfı ve Kalıtılıfı Araştırması.
6. Şenay Küçük (Danışman: Nevin Vural): Sik zehirlenme nedeni olan ilaçların terapötik ve toksik kan düzeylerinin arastırılması.
7. Hülya Sayın (Danışman: Nevin Vural): Kanda etlik tayinine zaman faktörü etkisinin adlı ip açısından arastırılması.
8. Rukiye Kahraman (Danışman: Nevin Vural): Karbonmonoksit zehirlenmelerinde karboksihemoglobin ve metahemoglobin tayini.
9. Suzan Usanız (Danışman: Nevin Vural): İyeni ortamında formaldehitle manzur kalanlarında formaldehidin çevresel incelenmesi.
10. Nur Akpolat (Danışman: Nevin Vural): Bilgisayar programı çerçevesinde zehirlenme danışma verilerinin istatistiksel incelenmesi.
11. Tolgay Coban (Danışman: Mümtaz İscan): Nikelin fare karaciğeri mikrozomal karboksonik oksidaz enzim sistemine etkisinin arastırılması.
12. Hamed Rostami (Danışman: Mümtaz İscan): Sitokrom P450'ye bağlı olan kumarin 7-hidrokslasyonun bireyler arası değişkenliğinin arastırılması.
13. Serran Yücesoy (Danışman: Asuman Karakaya): Kadımyuma manzur kalan işçilerde immunolojik etkilerinin incelenmesi.
14. Meltem İkio (Danışman: Asuman Karakaya): Coccuktarda kurşuna maruziyetin biyolojik izleme yöntemi ile arastırılması.
15. Seda Gümüş (Danışman: Asuman Karakaya): Bazı sefaloşporin grubu antibiyotiklerin yasabilecek histopatolojik ve humorall immunite yönünden olası değişimlerin incelenmesi.
16. Nuray Tümtürk (Danışman: Gulin Gövendik): Akut myokart infarktüsü hastalarda serum selenyum düzeyinin arastırılması.
17. Nader Samadi Tarkamanı (Danışman: Gulin Gövendik): Ankan'da yaşayıcılarında, kan kurşun seviyesi ile kan basinci arasındaki ilişkisinin arastırılması.
18. Ayşeşti Yılmaz (Danışman: Gulin Gövendik): Egzos kırılığine marz kalan kişide karboksihemoglobin düzeyinin arastırılması.

Doktora

1. Hulya Onlu (Danışman: Nevin Vural): Balık tüketimi ile sağa biriken metilciva düzeyi arasındaki ilişkilerin arastırılması (1993).
2. Nida Besbelli (Danışman: Nevin Vural): Organik fosforlu insektisitelerin Mesiği ve indirekt manzur kalmanın toksikolojik yönünden idenmesi (1993).
3. Nuray Aksu Şan (Danışman: Nevin Vural): Bazı pestisit ve ilaçların enzimatik yıkaması ve postmortem analizleri (1994).

BİLİMSEL TOPLANTILAR (1995-96)

- 22-23 Ocak, Les 2 - Alpes
Cellular Adaptation to Oxidative Stress: Molecular Mechanisms
 Başvuru: Arlette Alcaraz, Laboratoire de Biochimie C, CHU Grenoble BP 217, 38043 Grenoble Cedex 09 - France Tel: (33) 76 76 57 54 Fax: (33) 76 76 56 64
- 24-25 Ocak, Les 2 - Alpes
Oxidative DNA Damage: Bioindicators and Repair
 Organizers: J. Cadet, A. Favier
 Başvuru: Arlette Alcaraz, Laboratoire de Biochimie C, CHU Grenoble BP 217, 38043 Grenoble Cedex 09 - France Tel: (33) 76 76 57 54 Fax: (33) 76 76 56 64
- 26 - 27 Ocak, Les 2 - Alpes
Abiotic Models of Antioxidant Enzymes: From Basic Concept to Potential Applications
 Başvuru: Arlette Alcaraz, Laboratoire de Biochimie C, CHU Grenoble BP 217, 38043 Grenoble Cedex 09 - France Tel: (33) 76 76 57 54 Fax: (33) 76 76 56 64
- 9 - 10 Şubat, Lyon, France
2nd Conference "Methods in Phase 1"
 Başvuru: Catherine Eloy, Unité de Phase 1, Hôpital Cardiologique, 28 Avenue du Doyen Lépine, 69500 Bron, France Tel: (33) 72 35 72 31 Fax: (33) 72 35 73 64
- 5-9 Mart Baltimore, MD, USA
SOT 1995 Annual Meeting
 Contact: Society of Toxicology, 1767 Business Center Drive, Suite 302, Reston, VA 22090. Tel: (703) 438-3115.
- 21-24 Mart, Lausanne, Switzerland
Lipophilicity in Drug Research and Toxicology
 Başvuru: Prof. B. Testa, University of Lausanne, BEP, CH-1015 Lausanne, Switzerland
 Tel: 41 21 692 4500 Fax: 41 21 692 4505
 E-mail: Pierre-Alain.Carrapt@lct.unil.ch
- 10-12 Mayıs, Kursaal, Besançon, Fransa
European Conference on Specificity and Variability in Drug Metabolism
 Başvuru: Dr. G. Paintaud, Service de Pharmacologie, C.H.U. Jean Minjoz, F-25030 Besançon cedex, France. Tel: + 33 81 6683 00, Fax: + 33 81 6694 99.
- 18 - 21 Mayıs
Mutation Detection, Visby, Sweden.
 Başvuru: Dr. L. Evans, Hugo Europe, One Park Square West, London, UK NW1 4JJ.
 Tel: + 44 71 935 8085 Fax: + 44 71 935 8341
- 27-30 Haziran Ankara, Türkiye
4. Uluslararası Farmasötik Bilimler Sempozyumu
 Başvuru: Prof. Dr. Semra Kurucu
 Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi
 06100 Tandoğan-ANKARA
 Tel: 312. 212 68 05 - Fax: 312. 213 10 81
- 4 - 9 Kasım, Miami, FL USA
AAPS 1995 Annual Meeting
 Başvuru: American Association of Pharmaceutical Scientists, 1650 King Street, Alexandria, VA 22314-2747 USA Tel: (703) 548 - 3000; Fax: (703) 684 - 7349
- 19 - 23 Kasım, Cairo, Egypt
3rd Congress of Toxicology in Developing Countries
 Başvuru: Prof. Sameeh A. Mansour (V-P & SG / 3 rd CTOX-DC), National Research Centre, Dokki, Cairo, Egypt. Telex: 94022 NAREC-UN
 Tel: (202) 710211/701362/701433/701499
 Fax: 00202-700931

1996

- 10-14 Mart Anaheim, CA, USA
SOT 1996 Annual Meeting
 Başvuru: Society of Toxicology, 1767 Business Center Drive, Suite 302, Reston, VA 22090. Tel: (703) 438-3115.
- İlkbahar, 1996, Greece
Sixth European Congress of Biopharmaceutics and Pharmacokinetics
 Başvuru: Dr. L. P. Balant, Geneva, Switzerland, Fax: 41 22 735 05 45
- ** Ekim 19 - 24, San Diego, CA USA
7th North American ISSX Meeting
 Contact: ISSX Office, P. O. Box 3, Cabin John, MD 20818 USA, Fax: (301) 983-5357.

Aşağıdakilere söyleyin. Ozunu delen şeyin ne olduğunu bulabiliriz.

ANABİLİM DALLARININ TANITIMI

2 - A.Ü. Eczacılık Fakültesi Farmasötik Toksikoloji Anabilim Dalı

Baştfraftı 4. Sayfada

- Benay Can Eke (Danışman: Mümtaz İçan): Sigara dumanının sığan karaciğer ve aksıları ksenobiyotik metabolize eden enzimleri üzerine etkilerinin araştırılması.
- Tülay Çoban (Danışman: Mümtaz İçan): Meme dokusu kansinomalarında antioksidan enzim aktivitelerinin araştırılması.

Dovam Etmede Ola Tezler Tükök Lisans

- Nalan Alkışoğlu (Danışman: Nevin Vural): Postmortem kolinesteraz (ChE) tayinin adlı toksikoloji açısından değerlendirilmesi.
- Saadet Aksay (Danışman: Nevin Vural): Postmortem kanda etilalkol, siyanür olguları ve bazı enzimlerin adlı trp açısından araştırılması.
- Ferah Eldem (Danışman: Nevin Vural): Siyanür zehirlenmesinin adlı toksikoloji açısından analizi ve değerlendirilmesi.
- Numan Özcan (Danışman: Asuman Karakaya): Kurşuna maruz kalan işçilerde olaçımtoxitik etkilerin incelenmesi.
- Nuray Bahardoğan (Danışman: Asuman Karakaya): Metil alkol zehirlenmesinde biyolojik materyallerde biyokimyasal değişikliklerin incelenmesi.
- "Halojenli Inhalasyon Anesteziklerine MeslekSEL olarak maruz kalanlarında idrar bozukluklarının araştırılması". Deniz Sever (Danışman: Gülin Gündemik)
- Serap Gündemik (Danışman: Gülin Gündemik): Kroner arter hastalığı ligere kardiovasküler fonksiyonan karbonmonoksit etkisi.

Doktora

- Yalçın Duydu (Danışman: Nevin Vural): Alkil kurşun bileşiklerine maruziyetin biyolojik izlenmesi.
- Ali Fuat İskik (Danışman: Nevin Vural): Postmortem vitreous humor alkol düzeylerini tayini ve kan alkol düzeyi ile ilişkisinin araştırılması.
- Berran Yücesoy (Danışman: Asuman Karakaya): Kronik olarak dozlu dozda kurşun ve kadimiyuma maruziyetin insan spesifik ve nonspesifik immün yanıtlarında meydana getirebileceği olaçım değişimlerin incelenmesi.
- Nuray Tomruk (Danışman: Gülin Gündemik): Çocuklarda kurşundan etkenlerin göstergesi olarak bazı biyokimyasal parametrelerin araştırılması.

1983 - 1994 yılları arasında bitmiş ola projeler

- Vural, N., Süzen, S., (1988): Anabolik steroid yapısındaki ilaçların idrardan izolasyonu ve nitel ve nicel analizleri A.Ü. Araştırma Fonu Destekli. (Proje No: 87-30-00-12)
- Vural, N., İscan, M., Can Eke, B., (1992): Sigara dumanına maruz kalan deney hayvanlarında bazı karsinojen ve toksik maddelerin metabolizmaya etkileri. A.Ü. Araştırma Fonu destekli (Proje No: 87-03-00-04)
- Vural, N., Duydu, Y., (1989): Deterjan aktif maddelerin biyolojik parçalanabilirlik ve akut toksitelerinin tayini. A.Ü. Araştırma Fonu Destekli (Proje No: 88-30.00.01).

ALKOLİK VE SIGARA İÇENLERİN PERIFERAL LENFOSİTLERİNDE METİL PARATİYON İLE KROMOZOMAL HATALARIN OLUSUMU

Metil paratiyon (MP) organik fosforlu bir insektisiddir. Organik fosforlu insektisitlerin (OP's) tanımıda kullanılan artışı ve çevrede yaygın olduğu mevcut (potansiyel) sağlık tehlikeye sokmaktadır. Ancak OP's'in mutajenik ve/veya kansinojenik potansiyelinin çok az olduğu sanılmaktadır. MP'nin invivo olarak tıvşan kemik iliği ve SCE'de kromozomal hataların oluşumu belirtilmiş, fakat insan periferal lenfositlerinde kromozomal hatalar belirtilmemiştir. Bu çalışmada, risk taşıyan populasyon grubunu genellikle alkolik ve/veya sigara içenlerin oluşturmasından yola çıkmıştır.

Çalışma, ne sigara ne alkol içen (CN) 15 sağlıklı erkek, sigara da içen 12 alkolik (ALSM) ve kronik sigara içen 14 (SM) kişi üzerinde yapılmıştır. Sigara içenler günde 5-40 sigara, sigara da içen alkolikler ise günde 100-250 ml. alkol ile 5-20 sigara kullanmaktadır.

Herbir bireyden venöz kan alınmış ve herbiri için 4 ayrı kültür oluşturulmuştur. Bunlardan biri hiç kimyasalla muamele edilmemiş, diğeri % 1 DMSO (pestisid bu çözeltide çözülmektedir) ile muamele edilmiş, diğeri ikisi ise iki ayrı konsantrasyonda (0,08 ve 0,16 µg.ml⁻¹) 48 saat metil paratiyonu maruz bırakılmıştır. Seçilen bu doz aralıkları WHO/FAO tarafından MP'İN belirtilen ADI değeridir. Bu işlemlerden sonra, iki saat koltısız (0,1 µg.ml⁻¹) ile muamele edilen kültürler, % 4 Giemsa ile boyanmış ve analizleri yapılmıştır.

CN ile karşılaştırıldığında SM ve ALSM'de, periferal lenfositlerde kromozom hatası sıklığında belirgin bir artış gözlenmiştir.

MP, CN de invitro olarak periferal lenfositlerde hiçbir belirgin istatistiksel etki oluşturamamıştır.

- Vural, N., Aksu, Şan, N., (1994): Bazı ilaç ve pestisitlerin enzimatik yıkılma ile postmortem analizleri. A.Ü. Araştırma Fonu Destekli (Proje No: 90-20-00-01).
- Vural, N., Kahraman, R., (1992): Karbonmonoksit zehirlenmelerinde karboksihemoglobin ve metemoglobin tayini, A.Ü. Araştırma Fonu Destekli (Proje No: 92-20-00-01).
- Güvenlik, G., Tümtürk, N. (1991): Akut Miyokart İnfarktüsü hastalarda serum selenyum düzeyinin araştırılması. A.Ü. Araştırma Fonu Destekli (Proje No: 90-30-00-19).
- Karakaya, A., Yücesoy, B., Sardas, OS. (1991): Kadimiyuma maruz kalan işçilerde immunotoksik etkilerin incelenmesi. A.Ü. Araştırma Fonu Destekli (Proje No: 90-03-00-02).
- Karakaya, A., Doğruoz F., Yücesoy, B., (1991): Organik fosforlu insektisitlerin geçici nörotoksitite potansiyellerinin maruz kalan işçilerde lenfosit NTE aktivitesinin ölçümü ile değerlendirilmesi. A.Ü. Araştırma Fonu tarafından desteklenmiştir (Proje No: 91-30-00-02).
- İşcan, M., Çoban, T., (1987): Nikelin fare karaciğer mikrozonel karışık tonksiyonlu oksidant enzim sistemine etkisinin araştırılması. A.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü destekli. (Proje No: 87-30-00-01).
- Vural, N., İşcan, M., Can Eke, B.: Sigara dumanının karaciğer ve aksıları ksenobiyotik metabolize eden enzimlerine etkisinin araştırılması. A.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü destekli. (Proje No: 87-03-00-04).
- Karakaya A., Yücesoy, B. Gömöre, S. (1994): Bazı sefalosporin grubu antibiyotiklerin yapabileceği histopatolojik ve humorall immunite yönünden olası değişimlerin incelenmesi A.Ü. Araştırma Fonu destekli: (Proje No: 94-03-00-01).
- Nebioğlu, S., Büyükbengöl, Z., Çoban, T., İşcan, M.: A vitamini ile bazı metallerin etkilerinin deney 10,0 milyon hayvanlarında ksenobiyotik metabolize eden enzim sistemi düzeyinde araştırılması. (Proje No: 88-03-00-02).
- İşcan, M., Çoban, T.: Kadimiyum ve nikelin birlikte sığan ve koban karaciğer monooksigenazları ve glutatyon konjugasyon enzimleri üzerine etkisinin araştırılması. (Proje No: 90-03-00-03).
- İşcan, M., Çoban, T., Berberoğlu, U., Bülbül, D.: Meme dokusu kansinomalarında antioksidan enzim 265,0 milyon aktivitelerinin araştırılması. (Proje No: TAG-1015).

Dovam Etmede Ola Projeler

- Karakaya A., İmir, T., Yücesoy, B., Turhan, A.: (1994) Kadimiyum ve Kurşunun İnsan Doğal Olduğu Hücre ve Lenfosit Aktiviteleri Üzerine Etkilerinin İncelenmesi A.Ü. Araştırma Fonu destekli. (Proje No: 94-03-00-03).
- Karakaya, A., İmir, T., Yücesoy, B., Turhan, A.: (1994): Kronik olarak dozlu dozda kurşuna maruziyetin insan hücrelerin immün yanıtlarında meydana getirebileceği olaçım değişimlerin incelenmesi (TÜBİTAK Projesi).
- Karakaya, A., Özcan, An., (Proje Yöneticisi) (1994), Kurşuna maruz kalan işçilerde olaçımimmunitik etkilerin incelenmesi A.Ü. Araştırma Fonu Destekli (Proje No: 94-30-00-16).

Kitaplar

- Vural, N.: Toksikoloj, A.Ü. Ecz. Fak. Yayınları No: 56 (1984).
- Vural, N.: Besin Analizleri Ders Notları, A.Ü. Ecz. Fak. Yayınları - Tekstir (1985).
- Vural, N.: Besin Analizleri Ders Notları, (Mart, 1988).
- Vural, N.: Toksikolojisi; A.Ü. Ecz. Fak. Yayınları, Baskıda.

SM ve ALSM de yapılan çalışmalarda 0,16 µg.ml⁻¹ konstantrasyonunda invitro olarak periferal lenfositlerde kromozom hatalarındaki toplam hata sayısında, kırılmalar ve disentrik hatalarda belirgin bir artış gözlenmiştir.

Yapılan bu çalışma sonucunda, alkolik ve kronik sigara içenlerin periferal lenfositlerinde yüksek sıklıkta kromozom oluşum hataları belirlenmiştir.

MP ile SM ve ALSM'nin lenfositlerinde kromozom hatalarının artan oranlarında olup MP'nin, oelann lenfositlerinde hissedilebilecek derecede mutajenik (az da olsa) etkisi olduğunu göstermiştir.

Sigara içenlerde ve alkoliklerde MP'nin, endoreduplikasyon ve poliploidi gösteren metrafaz gösterdiği belirlenmiştir.

Çalışma, periferal lenfositlerde invitro olarak MP ile oluşan genetik hataları sigara içme ve alkol kullanımıyla ilgili olduğunu göstermiştir. Ancak, bu çalışmada belirgin bir sonuç çıkarmak mümkün değil, çünkü sonuçlar insanda mutajenik etkinin kişiden kişiye değiştiğini göstermektedir.

Ecz. Hilal Yüksek tarafından K.B. Sunil Kumar, Raveendran Anathalil & K. S. Devi. Chromosomal Aberrations Induced by Methyl Parathion in Human Peripheral Lymphocytes of Alcoholics and Smokers: Human & Experimental Toxicology. (1993), 12:285-288'den kısiltılarak çevrilmiştir.

Baştfrafı 1. Sayfada

VETERİNER İLAÇLARI SEMPOZYUMUNUN ARDINDAN

Prof. Dr. Yusuf ŞANLI

a. Özellikle antibakteriyel ve antivirüs ilaçlar olmak üzere bütün veteriner ilaçları ve yetişiricilik ürünleri hiç bir denetim söz konusu olmaksızın rastgele sağlanarak bilincsizce suistimal derecesinde tüketilmektedir.

b. Yurdumuzda böyle ilaçların pazarlanması, tüketimi ve güvenli kullanımını düşünen etkili bir bilimsel ve yasal denetimden söz etmek oldukça zordur.

c. İnsan ve hayvan sağlığı ile çevresel etkileri yönünden son derece etkin olan veteriner ilaçları ve yetişiricilik ürünlerinin mutlaka veteriner hekim reçetesine karşılığında ve denetiminde, eczanelerden ve yetkili satış birimlerinden sağlanması gereklidir, bugünkü durumuyla yem satış bayilerinde, zira ilaç satış yerlerinde ve hatta mahalle ve köy bakkallarında bile serbestçe satılabilir.

d. Bütün bu olumsuz gelişmeler ve sakıncalı uygulamalar yanında, hayvan yetişiricisi ve diğer ilgililerin aynı çeşitli ilaçlara ilişkin yeterli bilgiye sahip olmaması da aşırı ve yanlış şekilde tüketimi daha da kolaylaştırmaktadır.

e. Böylesine başboş, denetimsiz ve rastgele ilaç kullanımı ve tüketiminin kaçınılmaz bir sonucu olarak her yıl ülkemiz önemli bölgelerde ekonomik kayıplara uğramakta, çok yaygın nitelikli besin ve çevre kirlenmesi olayları yaratılmaktır ve sonuçta halk ve çevre sağlığı tehlikeye sokulmaktadır.

Veteriner ilaçları ve yetişiricilik ürünlerine ilişkin olarak yukarıda kısa özetlenen yasal mevzuat ve denetim yetersizlikleri ile bilincsiz kullanımından kaynaklanan sakıncalı durum, ülkemizde hayvansal besinlerin yaygın biçimde kirlenmesi, halk ve çevre sağlığı yönünden sürekli risk yaratın önemi bir sorun olarak benimsenmiştir. Bu alanda gerçekleştirilmiş çok sayıda araştırma sonuçları belirtilen sakıncalı gelişmeleri kanıtlar nitelikte bulunmuştur.

Hayvansal besinlerin veteriner ilaçlarla kirlenme riski tüketici açısından sürekli ürperti, endişe ve tedirginlik yaratın bir durumun doğmasına yol açar. Çünkü kirilik halindeki etkin ilaçlar ve metabolitlerinin yararlanabileceğini çok yönlü toksik etkilerin boyutunu önceden kestirmek olsasızdır. Ancak, aynı amaçla gerçekleştirilmiş pek çok deneyel ve epidemiyolojik nitelikli araştırma sonuçlarından böyle ilaçların tüketici konumundaki insanlarda akut ve kronik toksisite, teratojenik, mutajenik ve karsinojenik etki riski ile bakteriyolojik ve allerjik sakıncalar yaratabileceğini anlaşılmıştır.

Belirtilen çok yönlü sakıncaların önlenmesine yönelik olarak da kısa ve uzun sürede alınması gereklili görülen bilimsel ve yasal önlemler ile öneriler aşağıdaki maddeler halinde grupperlendirilebilir.

1. Bütün gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de veteriner ilaçları ve yetişiricilik ürünlerinin üretimi, dağıtım, ticareti ve güvenli kullanımını düzenleyecek yasal mevzuatın en kısa sürede geliştirilmesi güncel bir sorumluluk haline gelmiştir.

2. Besin değeri olan hayvanlara verilen her çeşitli kimyasal ürünü, ilaç ve toksik bir madde olarak kabul edilmek suretiyle, ne amaçla ve ne şekilde altında obursa olsun, mutlaka veteriner hekim reçetesine eczane, yetkili ilaç depoları ve veteriner hekimler aracılığıyla pazarlanması sağlanmalıdır.

3. Her çeşitli veteriner ilaç ve biyolojik maddeler ilgili kamu kuruluşları ve bilim oturularince sağaltıcı, verim artırcı, koruyucu ilaç ve yetişiricilik ürünü olarak sınıflandırılmış suretiyle, her sınıfa giren maddelerin tüketimi belli ilkelere bağlanmalıdır. Böyle ilaçların besin değeri olan hayvanlara uygulanması da belli sağlık, teknik ve ekonomik gereklilikler karşısında veteriner hekim kontrolunda veya yetkili personellerin gözetiminde yapılması öngörtülmektedir.

4. Hazırlanacak yönetmelik ve tüzüklerde doğrudan hayvanlara uygulanan ya da yen veya sulara katılmasına izin verilen veteriner ilaçlarının katılma derişimleri, uygulama süreleri, hayvansal besinlerde bulunmasına izin verilen kalıntı düzeyleri ile böyle kiriliklerin günlük alınmasına izin verilen miktarlarının belirlenmesi gerekmektedir. Böylece besin değeri olan hayvanlarda çeşitli amaçlarla kullanılabilen sağlık sakıncaları olanak ölçüünde önlenebilecektir.

5. Buraya kadar sıralanan önlemleri tamamlayıcı nitelikte olan diğer önemli bir önlem seyneği de her bir ilaç çeşidine uygulama seyneklerine ve besin üretiminde kullanılan hayvanın türüne, ilaçlanmış hayvanlarda uygulaması öngörülen kesim öncesi yasal bekletme süresi, süt ve yumurta gibi besinlerin insan besini olarak kullanılmama süreleri gibi yasal denetime temel oluşturulan kısıtlama ve ölçütlerin geliştirilerek uygulanmaya konulması kaçınılmaz olmuştur. Belirtilen uygulama seynekleriyle ilaç verilen hayvanlar öngörülen sürece bekletilmek suretiyle ilaç ilaçlarının büyük oranda veya tümüyle vücuttan atılması sağlanmakta ve doyasıyla hayvansal ürünlerin kirlenmesi en azı indirilebilir.

6. Coğuluğu bilimsel ve teknik kontrol temeline dayanan bu çeşitli yasal uygulamaların gerçekleştirilebilmesi için yaygın araştırma ve kalıntı analizi ve kontrol laboratuvarları aracılığıyla halkın tüketimine sunulan her çeşitli hayvansal çakallı besinlerin sürekli analizleri yapılarak sakıncalı düzeylerde kirlenmiş olanların satış ve tüketimi engellenmelidir. Bugün için belirtilen çeşitli uygulamalar, gada güvenliğinin sağlanmasına yönelik yasal kontrol etkinliklerinin çok önemli bir bölümünü oluşturacağına inanılmaktadır.

*Yeni yılda
başarı, mutluluk ve
esenlikler dileriz.*

Bülten Yayın Kurulu

Prof. Dr. Mümtaz İŞCAN

Doç. Dr. Ali BİLGİLİ

Uzm. Ecz. Berran YÜCESOY

Uzm. Ecz. Terken BAYDAR

Bültende yayımlanan yazdıkların sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bülten, ücretsiz olarak Türk Toksikoloji Derneği üyelerine gönderilir.